

GERECHT IN EERSTE AANLEG VAN BONAIRE, SINT EUSTATIUS EN SABA
zittingsplaats Bonaire

Uitspraak

in de zaak tussen:

Wilbert B. EMERS,
wonend te Bonaire,
eiser,
gemachtigde: mr. M. Bijkerk, advocaat,

en

de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
verweerder,
gemachtigde: mrs. E. Brakke en R.S. van den Essen.

Inleiding

1. In deze uitspraak beoordeelt het Gerecht het beroep van eiser gericht tegen de beslissing van verweerder om geen bijzondere onderstand aan hem te verlenen. Verweerder heeft de verzochte bijzondere onderstand bij beschikking van 4 april 2022 (de bestreden beschikking) afgewezen.

1.1 Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

1.2 De zaak is op 10 maart 2023 ter zitting behandeld. Eiser is verschenen samen met zijn gemachtigde, die aan de hand van een pleitnota het woord heeft gevoerd. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door mr. Brakke.

Beoordeling door het Gerecht

2. Het Gerecht beoordeelt de beslissing van verweerder om geen bijzondere onderstand aan eiser te verlenen. Het Gerecht doet dat aan de hand van de beroepsgronden van eiser.

3. Het Gerecht komt tot het oordeel dat het beroep gegrond is. Verweerder heeft in de bestreden beschikking onvoldoende gemotiveerd waarom geen bijzondere bijstand aan eiser kon worden verleend. Het Gerecht ziet echter aanleiding om de rechtsgevolgen van de te vernietigen beschikking in stand te laten, omdat verweerder in deze beroepsprocedure dat alsnog voldoende heeft gemotiveerd.

Waar gaat de zaak over?

4.1 Eiser is 72 jaar oud en ontvangt ouderdomspensioen uit Curaçao en Nederland. Verder ontvangt eiser ook onderstand op grond van het Besluit onderstand BES (het BoBES). Eiser heeft een stuk huurgrond te Rincon en is daar begonnen met het bouwen van een klein huis. Na het aanleggen van de fundering is eiser gestopt met de bouw van het huis vanwege het ontbreken van financiële middelen. Eiser woonde voorheen in bij familie, maar huurt sinds kort een kamer in een woning waar hij gemeenschappelijke voorzieningen (badkamer en keuken) deelt met andere huurders.

4.2 Eiser heeft verweerder bij e-mailbericht van 9 maart 2022 (het verzoek) verzocht om bijzondere onderstand ter hoogte van USD 10.000,- aan hem toe te kennen in de vorm van een renteloze of zeer laag rentedragende lening voor het afbouwen van het kleine huis.

4.3 Verweerder heeft het verzoek bij de bestreden beschikking afgewezen omdat geen sprake is van bijzondere omstandigheden die voortvloeien uit noodzakelijke kosten van bestaan zoals bedoeld in artikel 20, eerste lid, van het BoBES. Verweerder heeft verder overwogen dat eiser ook niet op grond van artikel 10 van het BoBES in aanmerking komt voor de door hem verzochte bijzondere onderstand, omdat het verzoek geen bijzondere redenen betreft.

De gronden van eiser en wat het Gerecht daarvan vindt

5. Eiser betoogt ten eerste dat verweerder onvoldoende heeft gemotiveerd waarom hij niet aan de criteria voldoet om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand. De bestreden beschikking is dan ook onzorgvuldig tot stand gekomen.

5.1 Volgens verweerder is het evident dat bijzondere onderstand niet bedoeld is voor de door eiser beschreven omstandigheid, namelijk een lening voor het afbouwen van een klein huis. Verweerder heeft ook met de gemachtigde van eiser gesproken over het verzoek, waardoor de context van de bestreden beschikking duidelijk is of had moeten zijn voor eiser.

6. Deze beroepsgrond van eiser slaagt. Het Gerecht motiveert dat als volgt.

6.1 Een beschikking dient, gelet op het motiveringsbeginsel te berusten op een draagkrachtige motivering. Daarmee wordt bedoeld dat de motivering de beslissing moet kunnen dragen en verklaren. Die motivering moet verder ook begrijpelijk zijn.

6.2 Verweerder heeft eisers verzoek in de bestreden beschikking in twee zinnen afgewezen door te zeggen dat de door eiser in zijn verzoek weergegeven omstandigheden geen bijzondere omstandigheden zijn die voortvloeien uit noodzakelijke kosten van bestaan zoals bedoeld in artikel 20, eerste lid, van het BoBES. Verweerder heeft echter nagelaten toe te lichten waarom dat zo is. Dat het volgens verweerder evident is dat bijzondere onderstand niet bedoeld is voor de door eiser beschreven omstandigheid, neemt niet weg dat verweerder zijn beslissing en de reden voor die beslissing op een voor eiser kenbare wijze in de bestreden beschikking had moeten vastleggen. Ook de omstandigheid dat verweerder met de gemachtigde van eiser contact heeft gehad en heeft gesproken over het verzoek, neemt niet weg dat verweerder de reden voor het afwijzen van het verzoek in de beschikking dient vast te leggen. De bestreden beschikking is dus onvoldoende gemotiveerd en zal om die reden worden vernietigd.

Kunnen de rechtsgevolgen van de vernietigde bestreden beschikking in stand blijven?

7. Verweerder heeft in het kader van deze beroepsprocedure toegelicht waarom de door eiser in het verzoekschrift beschreven omstandigheden niet aan de criteria van artikel 20, eerste lid, van het BoBES voldoen. Het Gerecht zal, gelet op de door eiser in het kader van deze procedure gegeven motivering, bezien of er aanleiding bestaat om met toepassing van het derde lid van artikel 50 van de WarBES, de rechtsgevolgen van de te vernietigen beschikking in stand te laten. Het Gerecht doet dat aan de hand van de andere beroepsgronden van eiser.

8. Eiser voert aan dat hij aan de voorwaarden van artikel 20 van het BoBES voldoet om in aanmerking te komen voor een bijzondere onderstand. Anders dan verweerder stelt is in zijn geval wel sprake van bijzondere omstandigheden die voortvloeien uit noodzakelijke kosten van bestaan. Het beschikken over een adequate woonruimte is immers noodzakelijk voor het bestaan. Eiser woonde eerst in bij familie en kan nu, gelet op zijn inkomen, slechts een kamer met een gemeenschappelijke keuken en badkamer huren. Dat zelfstandig wonen een noodzakelijke bestaanskost is, wordt ook door het BoBES geïmpliceerd. Op grond van het BoBES kan namelijk een toeslag voor zelfstandig wonen worden toegekend. Dat blijkt verder ook uit het door Regioplan uitgevoerde onderzoek naar het bestaansminimum voor de BES-eilanden.

De eerste kostenpost, als het gaat om de gemiddelde uitgaven per maand per type huishouden, is woonkosten. Verder is, gelet op zijn leeftijd, het gegeven dat hij onvoldoende inkomen heeft om huur voor een zelfstandige woning te kunnen betalen, het gegeven dat hij geen lening af kan sluiten bij een bank of een andere instantie, terwijl hij met een zeer lage lening van verweerder zijn huis kan afbouwen en daarmee voor een geschikte woonruimte voor zichzelf kan zorgen, sprake van een bijzondere omstandigheid.

8.1 Van noodzakelijke kosten die uit bijzondere omstandigheden voortvloeien is volgens verweerder geen sprake. De overheid heeft niet als taak om mensen met het verstrekken van geldleningen aan een eigen woning te helpen. Van bijzondere individuele omstandigheden zoals bedoeld in het BoBES is volgens verweerder ook geen sprake. Klager is niet de enige die met huisvestingsproblemen te maken heeft vanwege hoge huurkosten op de Bonairiaanse woningmarkt. Er zitten meer mensen op Bonaire die in eenzelfde situatie verkeren.

9. Deze beroepsgrond van eiser slaagt niet.

9.1 Verweerder kan, voor zover hier van belang, op grond van het eerste lid van artikel 20 van het BoBES bijzondere onderstand toekennen aan de alleenstaande of het gezin voor zover de alleenstaande of het gezin niet de middelen kan verwerven om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan. Het beleid van verweerder ten aanzien van het toepassen van het BoBES is opgenomen in de beleidsregels toepassing Besluit onderstand BES 2019. Uit paragraaf 3 van de bijlage bij die beleidsregels, volgt dat verweerder noodzakelijke kosten definieert als onvermijdelijke kosten.

9.2 Van onvermijdelijke kosten is naar oordeel van het Gerecht in dit geval geen sprake. Eiser kan ook een woonruimte huren, hetgeen maakt dat het afbouwen van zijn huis niet onvermijdelijk is. Dat eiser geen woonruimte kan huren is niet gebleken. Integendeel, eiser huurt nu, zonder dat hij daar een toeslag voor ontvangt, een kamer. Verweerder heeft ter zitting toegelicht dat eiser, nu hij zelfstandig een woonruimte huurt, mogelijk in aanmerking komt voor een toeslag zelfstandig wonen.

9.3 Dat sprake is van bijzondere omstandigheden zoals bedoeld in het BoBES is ook niet gebleken. De door eiser genoemde omstandigheden kwalificeren niet als zodanig. Niet in geschil is dat er meer mensen, ook op de leeftijd van eiser, op Bonaire in de situatie verkeren dat het moeilijk is om aan een voor hen betaalbare huurwoning te komen vanwege de hoge prijzen op de woningmarkt. Gelet daarop is er geen sprake van bijzondere omstandigheden zoals bedoeld in artikel 20 van het BoBES.

10. Eiser betoogt verder dat bijzondere bijstand in de vorm van een geldlening geen onbekende figuur is voor verweerder. De Participatiewet biedt in Nederland die mogelijkheid. Op Bonaire biedt artikel 29 van het BoBES de mogelijkheid om onderstand in de vorm van een geldlening toe te kennen. Weliswaar verschilt de situatie van eiser van de in artikel 29 van het BoBES beschreven situatie, maar de mogelijkheid van bijzondere onderstand in de vorm van een geldlening is niet uitgesloten.

11. Ook dit betoog slaagt niet.

11.1 Het BoBES biedt naar oordeel van het Gerecht geen grondslag voor het verstrekken van leningen. Verweerder heeft toegelicht dat de enige situatie waarin een bedrag dat op grond van het BoBES is verstrekt terug moet worden betaald, de in artikel 29 van het BoBES beschreven situatie is. Dat artikel ziet op de situatie dat bij wijze van voorschot algemene of bijzondere onderstand wordt verleend in de vorm van een renteloze lening vóórdat het recht op die onderstand is vastgesteld. Die situatie verschilt van de situatie van klager. Al om die reden kan artikel 29 van het BoBES niet de grondslag vormen voor het toekennen van de door eiser verzochte geldlening.

Conclusie en gevolgen

12. De conclusie is dat het beroep gegrond is vanwege het motiveringsgebrek in de bestreden beschikking, maar dat de overige beroepsgronden van eiser niet slagen. De rechtsgevolgen van de te vernietigen bestreden beschikking kunnen daarom in stand blijven. Dat betekent dat eiser geen bijzondere onderstand krijgt.

13. Aangezien het beroep gegrond zal worden verklaard, zal het Gerecht bepalen dat verweerder het door eiser betaalde griffierecht van USD 84,- aan hem dient te vergoeden. Verder zal het Gerecht verweerder veroordelen in de door eiser gemaakte proceskosten. Deze vergoeding bedraagt USD 782,- voor het indienen van het beroepschrift en het deelnemen aan de zitting (1 punt voor het beroepschrift, 1 punt voor de zitting, waarde per punt USD 391,-).

Beslissing

Het Gerecht:

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt de bestreden beschikking;
- bepaalt dat de rechtgevolgen van de vernietigde beschikking is stand blijven;
- veroordeelt verweerder tot betaling aan eiser van zijn proceskosten tot een bedrag van USD 782,-;
- bepaalt dat verweerder het door eiser betaalde griffierecht van USD 84,- aan hem vergoedt.

Aldus gegeven door mr. drs. S. Lanshage, rechter in het Gerecht, en in het openbaar uitgesproken op 21 april 2023, te Curaçao, in tegenwoordigheid van P.N.F. Pereira do Tanque, griffier.

Tegen deze beslissing staat hoger beroep open binnen zes weken na de dag van bekendmaking van deze uitspraak. Zie hoofdstuk 5 van de War BES.

